

**מדד הדמוקרטיה
הישראלית**

2016

ממצאים נבחרים

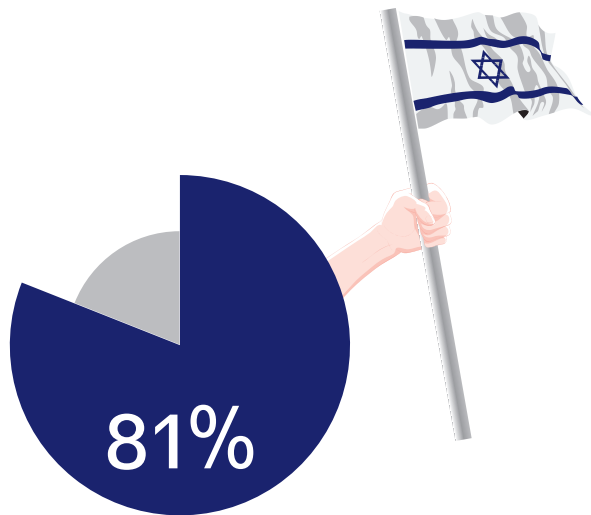
תמר הרמן

אלה הלר / חנן כהן / דנה בובליל / פאדי עומר

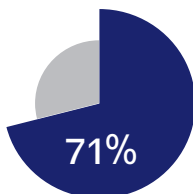

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

אז מה המצב?

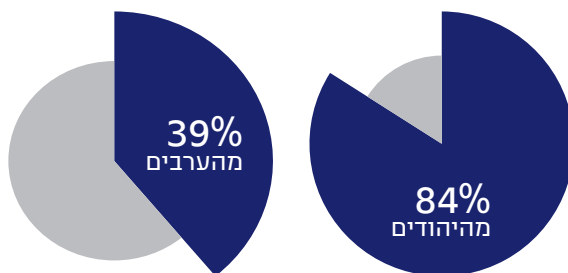

מכלל הציבור
גאים
בהיותם ישראלים

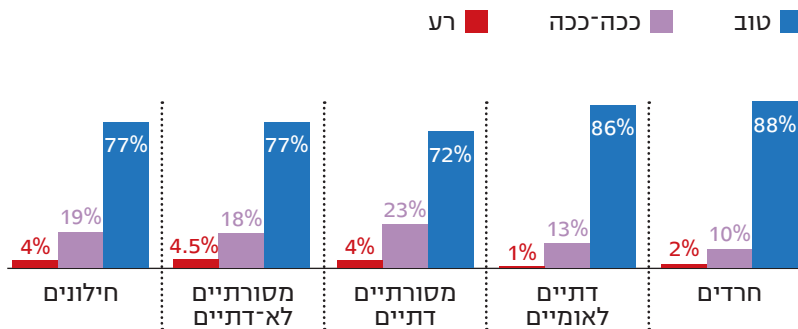
מכלל הציבור מסכימים שישראלים
תמיד יכולים לסמוך על ישראלים אחרים
בעת צרה

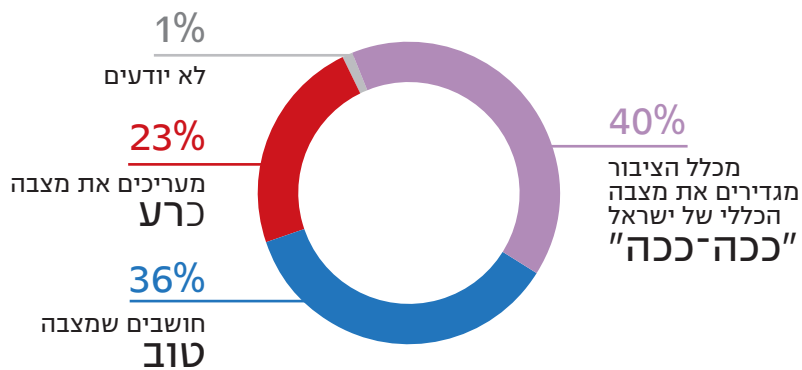
מדד הדמוקרטיה הישראלית לשנת 2016 (ה־14 במספר) בודק היבטים מבניים, תהליכיים ותפיסתיים של הדמוקרטיה הישראלית. המדד מציג תמונה עכשווית רבת פנים ובד בבד מאבחן מגמות של שינוי ורכיבים של יציבות בעמדות הציבור הישראלי בזירות הפוליטית והחברתית.

מרגישים
חלק מן המדינה
ובעיותיה

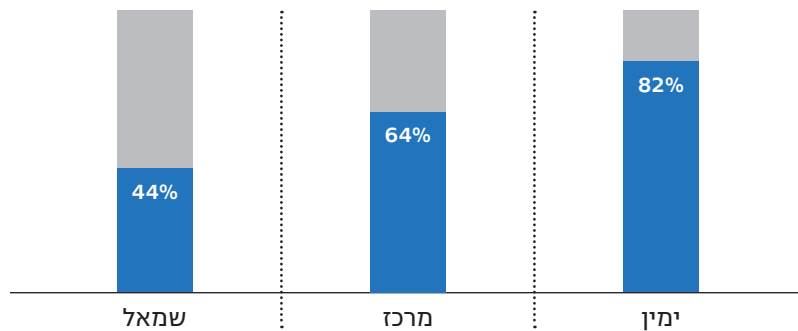
מה מצבך באופן אישי? (% יהודים, לפי דתיות)

אמנם הרוב אופטימיים לגבי עתיד המדינה, אבל פילוח לפי מחנה פוליטי (יהודים) מראה הבדלים עמוקים:

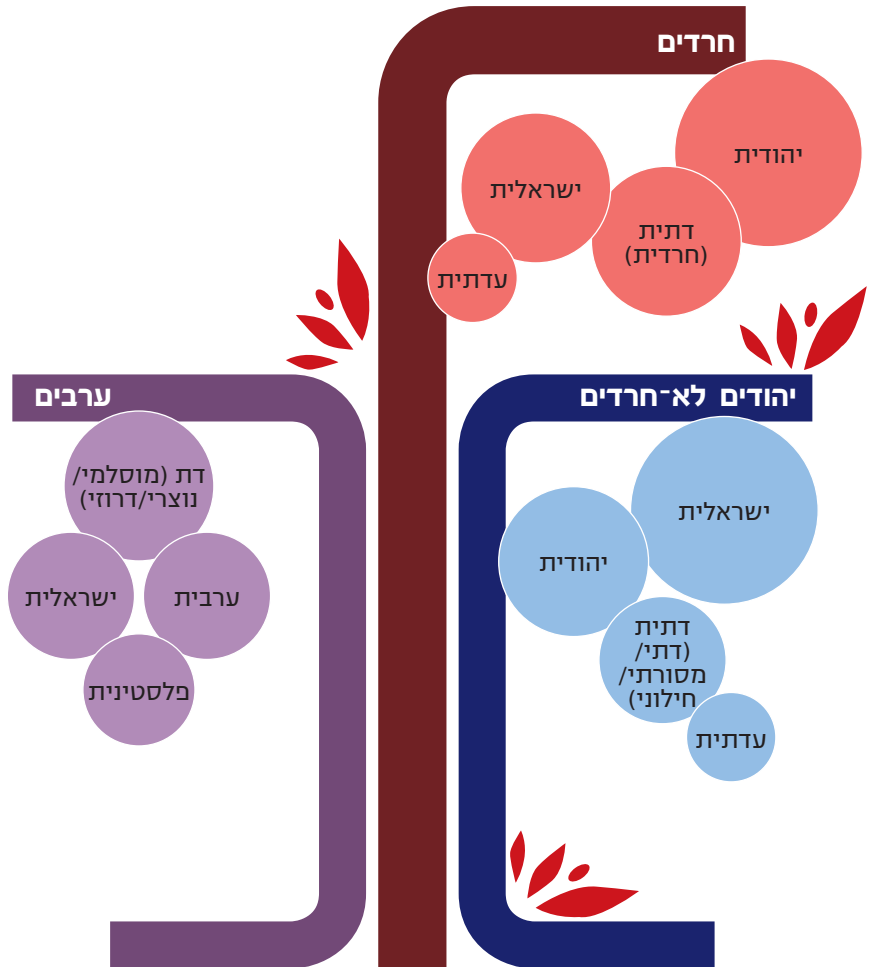
■ אופטימיים

הגדרה עצמית

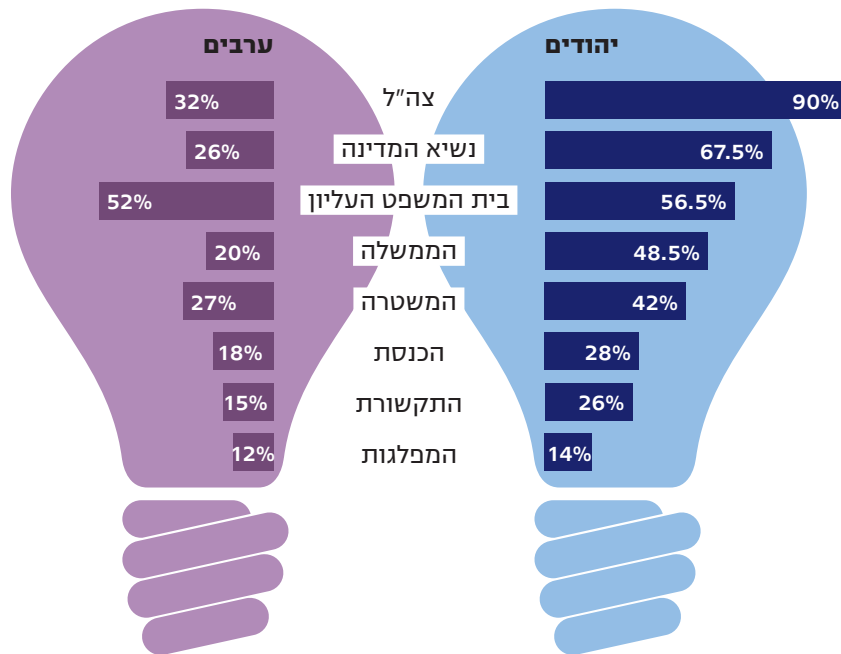
בחברה
הישראלית
מתקיימות בעת
ובעונה אחת
כמה זהויות
עיקריות,
ובמידה רבה
הן חופפות
להשתייכות
ללאום, לקבוצה
דתית ולמחנה
פוליטי.
זוהי דוגמה
מובהקת
לחפיפת שסעים
שיכולה בטווח
הארוך לערער
את יציבותה
של דמוקרטיה,
שכן השסעים
החופפים לא
בהכרח מנטרלים
זה את זה.

זהות עיקרית

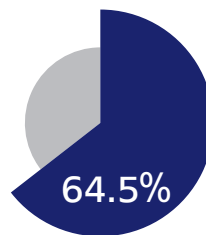
נורת אזהרה למדינה

במי הישראלים נותנים אמון?

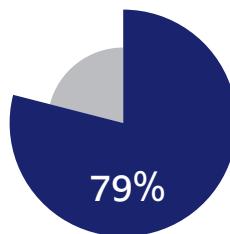

העמדה הרווחת בציבור כלפי תפקוד השלטון במדינה ביקורתית מאוד; אמון הציבור במוסדות המדינה נמצא בירידה מתמשכת.

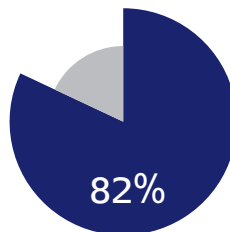
תפקוד המדינה: למעט בתחום הצבאי-ביטחוני, שבו הרוב בציבור מעריכים את תפקוד המדינה כטוב - בתחומים הכלכלי, החברתי, המדיני-דיפלומטי ובתחום השמירה על הסדר הציבורי יותר ישראלים סבורים כי המדינה מתפקדת גרוע מאשר בינוני או טוב.

מכלל הציבור סבורים
שהפוליטיקאים אינם עובדים קשה
ואינם מבצעים כראוי את תפקידם

מכלל הציבור סבורים
שהפוליטיקאים דואגים יותר
לאינטרסים האישיים שלהם
מאשר לאינטרסים של הציבור

מכלל הציבור לא מאמינים
שהציבור יכול להשפיע
על מדיניות הממשלה

מחצית מהיהודים יותר משני שלישים מהערבים

72% | 56%

מהיהודים סבורים

שאזרחי ישראל הערבים
לא מהווים סיכון
ביטחוני למדינה

שהחלטות גורליות בנושאי
שלום וביטחון
צריכות להתקבל

על בסיס רוב יהודי

57%

סבורים
שכך צריך להיות גם בהחלטות
גורליות בנושאי ממשל,
חברה וכלכלה

ממצאי סקר
2016 מרמזים כי
מה שניצב באמת
בין הרוב היהודי
למיעוט הערבי
אינו הגזענות
אלא הוויכוח
על דמותה של
המדינה. קבוצת
הרוב היהודי
דורשת לבצר
את אופייה
הלאומי היהודי
של ישראל, ואילו
הציבור הערבי
חותר לחיזוק
הממד האזרחי
של המדינה.
בתחומים
אחרים קבוצת
הרוב היהודית
מוכנה להעניק
שוויון זכויות
למיעוט הערבי
ואף להתקרב
אליו, גם במישור
האישי וגם
במישור החברתי.

סבורים שהמתח החזק ביותר בחברה הישראלית
**הוא בין ערבים
ליהודים**

72%

מהערבים

תומכים

בכניסת המפלגות הערביות
לממשלה, בכלל זה מינוי
שרים ערבים

59%

מהיהודים

מתנגדים

לצירוף מפלגות ערביות לקואליציה,
בכלל זה מינוי
שרים ערבים לממשלה

77%

מהערבים

לא מסכימים

שישראל צריכה להיות מוגדרת
"מדינת העם היהודי"

52.5%

מהיהודים

חושבים שיש

**לקחת את זכות
ההצבעה בבחירות**

ממי שלא מסכים להצהיר שישראל
היא מדינת הלאום של העם היהודי

91%

מהערבים

חושבים שאזרחי ישראל
הערבים מקופחים
לעומת אזרחי ישראל היהודים

53%

מהיהודים

מסכימים שאזרחי ישראל
הערבים מקופחים
לעומת אזרחי ישראל היהודים

שנויים במחלוקת

מהו האיום הקיומי הפנימי הגדול ביותר?

26%

מהערבים:

השליטה בגדה
המערבית/יהודה ושומרון

26%

מהיהודים:

חילוקי הדעות
החריפים
בין חלקים שונים בחברה הישראלית

23%

מהערבים:

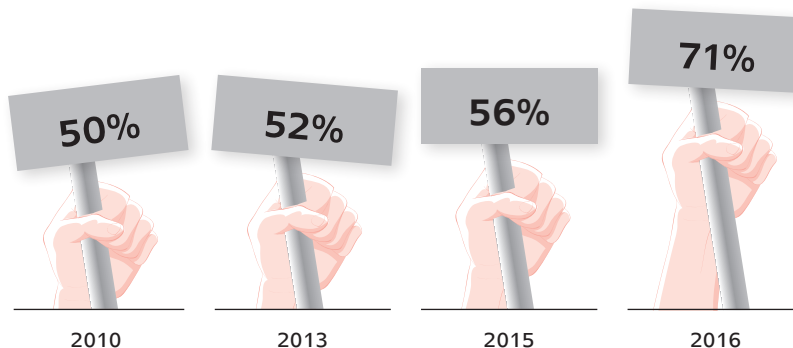
הדרישה להפוך את ישראל ליהודית

23%

מהיהודים:

הפערים החברתיים-כלכליים

שיעור היהודים המסכימים שארגוני זכויות האדם,
כמו "האגודה לזכויות האזרח" ו"בצלם", גורמים נזק למדינה

חרדים ? לישראל

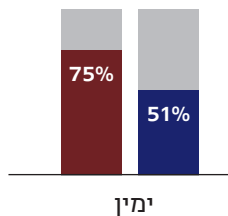
בניגוד לדעה
הרווחת,
החרדים אינם
בבחינת מובלעת
מנותקת
ומנוכרת
ל"פרויקט
הישראלי";
רובם גאים
בישראליותם,
רואים בעצמם
חלק מן המדינה
ובעיותיה
ואופטימיים
באשר לעתידה.

■ חרדים ■ הציבור היהודי הלא-חרדי

יחסם של החרדים לדמוקרטיה נבדל מזה של כלל הציבור היהודי הלא-חרדי

החרדים ממקמים את עצמם בבירור בצד הימני של המפה הפוליטית

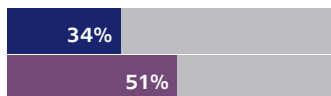

דמוקרטיה מתמודדת עם טרור

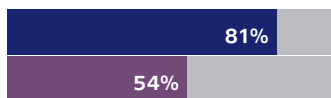

יהודים ■ ערבים ■

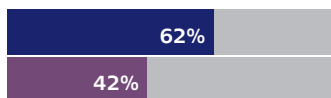
חושבים שמדינות דמוקרטיות
נלחמות טוב יותר בטרור ממדינות
לא־דמוקרטיות

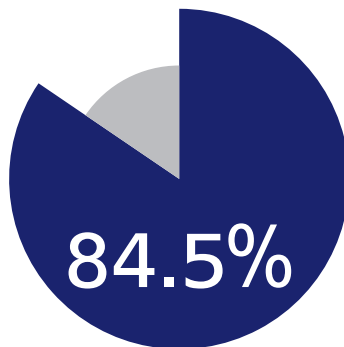
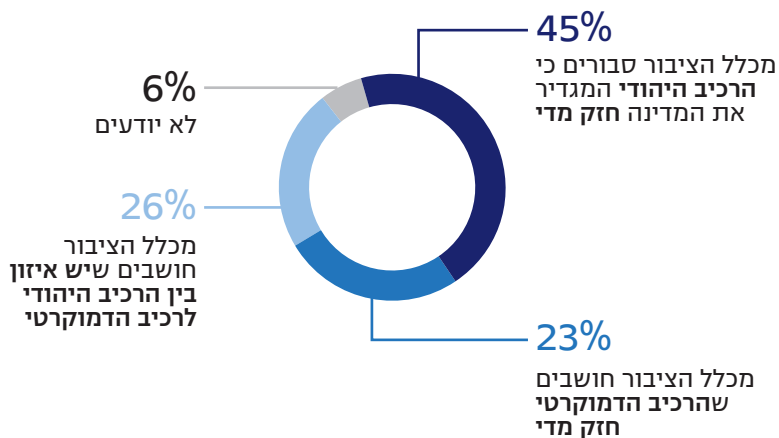
חושבים שישראל צריכה להילחם בטרור
בכל דרך שנראית לה בלי להתחשב
בעמדותיהן של מדינות אחרות

מסכימים שבמסגרת המאבק בטרור
אין מקום לשיקולי מוסר ומותר להשתמש
בכל האמצעים כדי למנוע פיגועים

יהודית או דמוקרטית?

מכלל הציבור מסכימים שכדי להתמודד עם האתגרים העומדים לפניה

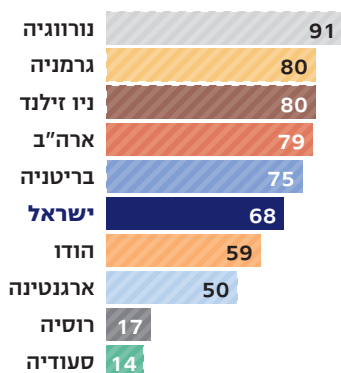
מדינת ישראל צריכה
לשמור על האופי הדמוקרטי שלה

אנחנו

מדד חופש העיתונות

0 היעדר חופש | 100 חופש מלא

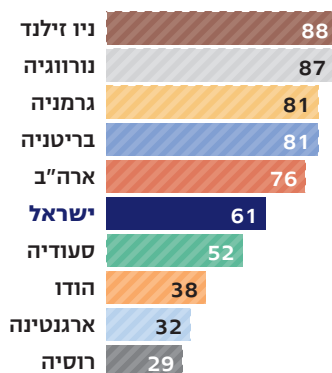
מקור: Freedom House

מדד תפיסת השחיתות

0 שחיתות רבה | 100 היעדר שחיתות

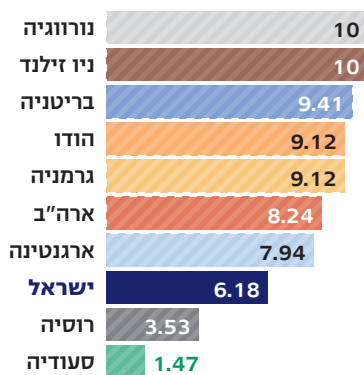
מקור: Transparency International

מדד הזכויות האזרחיות

0 אי-זכויות | 10 כיבוד מלא

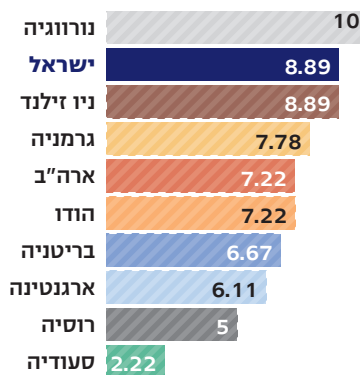
מקור: Economist Intelligence Unit

מדד ההשתתפות הפוליטית

0 רמה נמוכה | 10 רמה גבוהה

מקור: Economist Intelligence Unit

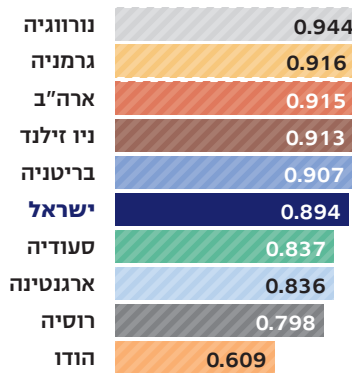
בבדיקת המדדים הבינלאומיים לאיכות הממשל ותפקוד המערכת השלטונית מתברר כי הממצאים הנוגעים לדמוקרטיה בישראל אינם גרועים. ובכל זאת בתחומים מסוימים וחשובים יש מקום רב לשיפור.

והעולם

מדד הפיתוח האנושי

0 פיתוח נמוך | 1 פיתוח גבוה

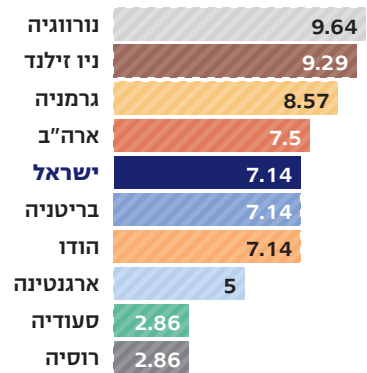
מקור: UNDP

מדד תפקוד הממשלה

0 תפקוד לקוי | 10 תפקוד ראוי

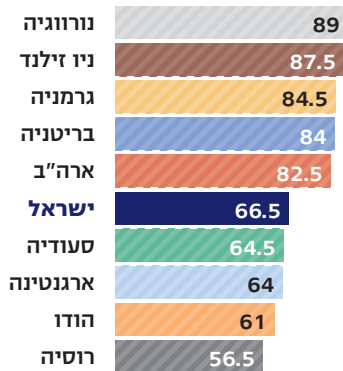
מקור: Economist Intelligence Unit

מדד הסיכון הפוליטי

0 סיכון גבוה | 100 סיכון נמוך

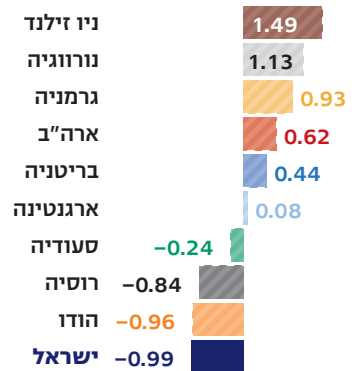
מקור: International Country Risk Guide

מדד היציבות הפוליטית והיעדר אלימות או טרור

-2.5 יציבות נמוכה | 2.5 יציבות גבוהה

מקור: The World Bank

המכון הישראלי לדמוקרטיה הוא מוסד עצמאי אימפלגטי, מחקרי ויישומי, הפועל בזירה הציבורית הישראלית בתחומי הממשל, הכלכלה והחברה. יעדיו הם חיזוק התשתית הערכית והמוסדית של ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, שיפור התפקוד של מבני הממשל והמשק, גיבוש דרכים להתמודדות עם אתגרי הביטחון מתוך שמירה על הערכים הדמוקרטיים וטיפול שותפות ומכנה משותף אזרחי בחברה הישראלית רבת הפנים.

מדד הדמוקרטיה הישראלית מתקיים במסגרת מרכז גוטמן לחקר דעת קהל ומדיניות, שבמכון הישראלי לדמוקרטיה, ומציע הערכה שנתית של איכות הדמוקרטיה הישראלית. לצורך זה נערך מדי שנה בשנה, ארבע עשרה שנים ברציפות, סקר רחב במדגם מייצג של האוכלוסייה הישראלית. הסקר השנה התקיים במאי בקרב 1,531 מרואיינים, מהווים מדגם מייצג של הציבור הישראלי מגיל 18 ומעלה.

מטרתו של הסקר לעמוד על המגמות בחברה הישראלית בשאלות כבדות משקל הקשורות להגשמת הערכים והיעדים הדמוקרטיים ולתפקוד של מערכות השלטון וממלאי התפקידים הנבחרים. ניתוח התוצאות מבקש לתרום לדיון הציבורי במצב הדמוקרטיה בישראל וליצור מאגר מידע רחב שיעמיק את הדיון בנושא.

להזמנת הספר המלא:
orders@idi.org.il
02-5300800

YouTube | |
www.idi.org.il

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

